

BULLETIN

OVER ETHIOPIË EN ERITREA

Uitgave van Interkerkelijke Stichting Ethiopië/Eritrea

nr. 55 • december 2018

Redactieadres: **Wijk 4-102, 8321 GH Urk.** Tel. 0527-682123 • Fax 084-8388817
E-mail: isee@hetnet.nl • www.isee-urk.nl Bank NL55ABNA0451115627 • ANBI 0070.45.396

2018 - Hoop

Het woord hoop komt elk jaar wel weer terug in het kerstbulletin. Dat is niet vreemd als 'Hoop doet leven' het onderschrift van ons logo is. Maar dit jaar schrijf ik het toch met een ander gevoel. 2016 en 2017 waren onrustige jaren in Ethiopië, om over Eritrea maar te zwijgen. Door de onrust kon een geplande reis naar Ethiopië niet doorgaan en moesten we ons jubileumproject verplaatsen van een onrustige regio naar een rustiger gebied.

Maar als u het nieuws gevolgd heeft dan weet u dat er positieve politieke ontwikkelingen in Ethiopië en Eritrea plaatsvinden. In Ethiopië is een nieuwe jonge eerste minister gekozen en die is een weg ingeslagen die tot voor kort ondenkbaar was: luisteren naar de mensen, breken met oude structuren en durven kiezen voor een nieuwe koers.

Het kan zijn dat ik mij vergis en dat de wens de vader van mijn gedachte is, maar afgelopen jaar hing er merkbaar een andere sfeer in Ethiopië. Waren de militairen die we onderweg bij controles ontmoetten in voorgaande jaren vaak nerveus en gespannen, dit jaar waren de controles zakelijk en professioneel, maar wel met een glimlach. Ook de mensen die we gesproken hebben zijn meer opgewekt en durven uit te spreken dat er mooie dingen gebeuren. Er is bijvoorbeeld weer een dialoog tussen Ethiopië en Eritrea en er komt weer verkeer op gang tussen de beide landen.

Dit alles werd bevestigd door Mulugeta Gebru, die afgelopen contactdag onze gast was. Met een mooie presentatie vertelde hij over de ontwikkeling van zijn land en hoe ISEE en zijn eigen organisatie, Jecddo, mee ont-

wikkeld zijn. Het was goed om te horen dat volgens hem de recente politieke vooruitgang alleen mogelijk is doordat deze van onderaf gevoed wordt. De gewone, arme Ethiopiër heeft zich de in de loop der jaren ontwikkeld, is mondiger geworden en heeft zich beter georganiseerd.

Ook in Eritrea heerst een sfeer van verandering en is er hoop op een betere toekomst. We zijn hier al lange tijd niet geweest om dat directe hulpverlening niet mogelijk is en alles via de overheid moet lopen. We houden hoop dat we komende jaren hier wel iets mogen betekenen.

Goed nieuws dus. 2018 was een jaar van stapjes vooruit. Mogelijk gemaakt door mensen die vaak weinig tot niets hebben maar wel hoop en geloof. Blijft u ze steunen?

*Ik wens u allen een gezegend Kerstfeest
en een gelukkig Nieuwjaar*

Willem Jan Wakker, voorzitter ISEE

Reisverslag najaarsreis 2018

In Ethiopië hebben we een flink aantal projecten lopen, van hulp aan vrouwen met kleine tuintjes tot aan de bouw van scholen. Gelukkig hebben we lokale partners die de dagelijkse zaken rondom deze projecten uitvoeren, maar toch willen we met regelmaat ons gezicht in Ethiopië laten zien. Want het is erg belangrijk om de contacten goed te houden en onze betrokkenheid daadwerkelijk te laten zien. Maar ook willen we met eigen ogen zien hoe het geld, dat u doneert, wordt besteed.

Deze najaarsreis maken we met Johannes Koffeman, Marchel Snoek en Willem Jan Wakker. De reis is georganiseerd rondom een paar projecten die we persé willen bezoeken: ons oude jubileumproject, ons nieuwe jubileumproject en de blinde kinderen in Hawassa. Daar omheen is voldoende ruimte om oude bekenden te bezoeken.

Maandag 1 oktober 2018

Na een voorspoedige nachtvlucht met een overstap in Rome staan we op maandagmorgen om 07.00 uur in de vroege ochtendzon buiten het terminalgebouw van Addis Abeba te wachten op Zenebe die ons de eerste drie dagen zal begeleiden.

Zuster Senkenesh

Ons eerste bezoek is aan het Medhen Social Center van zuster Senkenesh. We worden hartelijk ontvangen en drinken koffie terwijl we ondertussen bijpraten en de projecten bespreken. Zr. Senkenesh legt ons haar ABCD principe uit. Dit staat voor Asset Based Community Development. In het kort komt het hierop neer dat iedereen wel iets van waarde of talent heeft dat ten gunste van de gemeenschap ingezet kan worden. Zo bezoeken we een weduwe met kleine kinderen die zr. Senkenesh heeft geholpen met een eigen huisje. Maar één van de ruimtes van dit huisje moet deze vrouw verhuren aan een echtpaar waarvan de man lepra heeft. De weduwe heeft zodoende een klein inkomen en het echtpaar heeft onderdak. Mooi om te zien.

In de middag vertrekken we naar Debre Zeit waar we Ato Wondimu van SCPDA ontmoeten.

Ato Wondimu

Eerst bezoeken we samen met Ato het

Sewing and Knitting project. Het is een prima ruimte aan de doorgaande weg in Debre Zeit. Er staan twee naaimachines en een lockmachine. Er worden door mensen met een lichamelijke beperking kleding, tassen, sieraden en koffieceremoniekleedjes gemaakt. Er wordt met veel plezier gewerkt, maar of er voldoende verkocht wordt is moeilijk in te schatten. Het project is voor ISEE afgerond en moet zelfstandig verder kunnen draaien.

Vervolgens bezoeken we het "Laundry project". Ook hier een prima onderkomen. Er staat een naaimachine voor herstelwerk, er is een strijkijzer en er staat één wasmachine. Veel wasgoed is er echter niet te zien. Wel een groep enthousiaste dames, die, ondanks hun lichamelijke beperking, bezig zijn met wassen en herstellen van kleding. Als dit werk klaar is gaan ze verder met het maken van manden.

Het 'Laundry project'. Er staat één wasmachine. Veel wasgoed is er echter niet te zien.

Als laatste gaan we naar de blindenschool. Die ziet er prima uit. Deze school wordt gesponsord door TAFF uit Barneveld. Kinderen blijven hier maximaal 2 jaar om in ieder geval braille te leren en stromen daarna, indien mogelijk, het reguliere onderwijs in.

FSA

's Avonds in het hotel spreken we met Letti Hailu en Gabriel van Family Service Association. Ze hebben een netwerk van sociaal werkers in een sloppenwijk van Addis Abeba en met geld van ISEE kunnen kansarme kinderen naar school en krijgen een maaltijd, zodat ze niet hoeven te bedelen.

Dinsdag 2 oktober 2018

Om 08.00 uur vertrekken we naar Shashemane, een stevige rit van vijf uur. We gaan eerst naar ons hotel om in te checken en te lunchen. Daarna meteen door naar de Sayimana School bij Kofele.

Sayimana School

Bij aankomst worden we opgewacht door een grote menigte van kinderen met hun ouders. We bekijken daar de nieuwbouw van vier lokalen, waar ISEE meer dan de helft aan bijdraagt, de rest wordt door de ouders opgebracht. Na het bekijken van de bouwwerkzaamheden is er een min of meer formeel overleg in de bibliotheek. Het oudercomité, de schooldirectie en de lokale overheid zijn aanwezig. We worden bijgepraat over het verloop van de bouw en van onze kant benadrukken we dat de bouw een gezamenlijke inspanning van ons allen is en dat ISEE alleen bijdraagt als de anderen dat ook doen. Dit is best nog wel een punt en het is goed dat Zenebe regelmatig de bouw bezoekt en iedereen aanspreekt op zijn verantwoordelijkheid.

Woensdag 3 oktober 2018

Om 09.00 uur vertrekken we naar Hawassa.

SALU

Rond 10.00 uur worden we hartelijk

De nieuwbouw van de Sayimana School.

ontvangen op de school for the blind van SALU. Blinde jonge kinderen leren hier braille en lopen met een blinden-stok. Na een rondleiding kunnen we concluderen dat het kwaliteitspeil van vorig jaar nog steeds geldt. Een goede prestatie van de staf. Van de Aeres VMBO-school in Lelystad hebben we telramen en houten spelletjes meegereggen die we uitdelen aan de kinderen.

In een gesprek met Abdu en schooldi-

recteur Kazai maken we duidelijk dat we ons zorgen maken over de continuïteit van de school. We leggen uit dat SALU op zoek moet naar meer donoren om de organisatie stabiel te maken. Ook moet er gekeken worden of het personeel bij de overheid in dienst kan komen. Er wordt voorgesteld om contact te zoeken met de universiteit van Hawassa want volgens Zenebe zoeken die een manier om ook speciaal onderwijs te facilite-

ren. Hier liggen mogelijkheden. Nadat we met de kinderen, docenten en staf van de school koffie met popcorn hebben gedronken nemen we afscheid. De school gaat goed, de kinderen vrolijk en levendig en de docenten en staf zijn betrokken. Alles ziet er netjes en schoon uit. We vertrekken dan ook met een goed gevoel.

Met een binnenlandse vlucht vliegen we vervolgens naar Bahir Dar, waar Alayu en Yehalem ons opwachten.

Donderdag 4 oktober 2018

Sebetamit school

's Ochtends vroeg gaan we op pad naar de Sebetamit school in een buitenwijk van Bahir Dar.

Hier bekijken we het schooltuinen-project dat we vorig jaar zijn gestart. Het is een groot terrein bij de school waar verschillende bomen en hagen zijn aangeplant, met een groene singel als afscheiding, bomen om onder te kunnen lesgeven en bomen die vruchten geven. Verder komen er nog een groentetuin en een watervoorziening. Er is ook een voetbalveld aangelegd. Dit is gedaan door een oud-leerling die inmiddels een aannemer in grondwerk is geworden en de school nog steeds een warm hart toedraagt.

Wotet Abay school

Halverwege de ochtend rijden we naar de Wotet Abay school in Finote Selam. De opzet hier is een exacte kopie van de Sebetamit school. Alles volgens hetzelfde principe, aangepast aan het terrein daar. Interessant voor ons is de manier waarop alles tot stand is gekomen. Yehalem (FCGF) is benaderd vanuit de gemeenschap. Deze wilden dus zelf iets realiseren. Yehalem weet, doordat hij volgens een vast principe bouwt, wat de kosten zullen zijn en vraagt of de gemeenschap 40% van de kosten in cash in voren wil bijdragen. Als dit lukt zoekt hij donoren voor de rest.

Op de Wotet Abay school is een apart lokaal voor speciaal onderwijs. Dit wordt gesponsord door ISEE. Er wordt hier lesgegeven aan blinde, dove en zwakbegaafde kinderen. De school beschikt over heel veel mooie, uitdagende materialen en de docenten zijn speciaal getraind door specialisten van de universiteit. De kinderen hebben zichtbaar plezier in het leren. Dit geeft ons allemaal een >>

Op de Wotet Abay school is een apart lokaal voor speciaal onderwijs. Dit wordt gesponsord door ISEE.

groot gevoel van voldoening en extra overtuiging dat het op de school in Hawassa ook deze kant op moet.

Firinschool

De derde school die we bezoeken is de Firinschool in Finote Selam.

Vrijdag 5 oktober 2018

Dangila

's Ochtends vroeg vertrekken we naar Dangila, waar we met Alayu en Yehalem de plaats willen bezoeken waar we de school voor ons jubileum-project willen bouwen. Echter, de weg is de laatste zes kilometer te slecht voor de auto en we moeten lopend verder. Dit wordt een flinke tocht door het Ethiopische hoogland. Een uur stevig doorlopen over smalle paden, rivieren oversteken via een paar boomstammen en zelfs een ondiepe waterpartij oversteken op een paard. Uiteindelijk komen we op een mooie open plek waar de school moet komen. Uit het niets komen er van overal kinderen naar ons toe en een aantal mensen van de gemeenschap. Zij geven aan dat ze inmiddels zijn begonnen met het betalen van contributie op een gezamenlijke rekening. De gemeenschap betaalt 40%, ISEE 60% en de overheid zorgt voor docenten en boeken. In de omgeving is voldoende eucalyptushout en steen beschikbaar dat als bouw materiaal gebruikt kan worden. Dit is belangrijk

De weg naar Dangila is de laatste zes kilometer te slecht voor de auto en moet lopend of te paard worden afgelegd. Op de foto Johannes Koffeman op zijn prachtig uitgedoste paard.

want de 40% inbreng van de bevolking zal grotendeels bestaat uit materialen en arbeid.

Na een uur rijden worden we afgezet op het vliegveld van Bahir Dar voor de vlucht naar Addis Abeba waar Mulugeta, directeur van Jecddo en een oude bekende van de Stichting, ons op staat te wachten. Hij neemt ons mee uit eten en we bespreken zijn inbreng op de contactdag in Urk op zaterdag 13 oktober.

Na de maaltijd brengt hij ons weer

naar het vliegveld waar we rond 23.00 uur vertrekken. Na een vlotte vlucht en wederom een overstap in Rome landen we zaterdagmorgen om 10.00 uur op Schiphol.

We kijken met een tevreden gevoel terug op deze drukke reis waarin we veel gezien hebben en veel hebben besproken. Heel veel Ethiopiërs hebben het moeilijk en hebben een steuntje in de rug nodig. Daarna kunnen ze vaak zelf weer verder. Gelukkig mogen wij ze, namens u, dat steuntje geven.

Ethiopische bijbel

Uit de nalatenschap van N.G.L.J. Koopman-Wessels ontvingen wij een groot aantal Ethiopische kruizen en schilderijen. Mw. Koopman-Wessels reisde in haar jonge jaren veel naar Afrikaanse landen en overal waar ze kwam had ze vooral oog voor de lokale cultuur en kocht daar originele kunst. Ook Ethiopië had ze in haar hart gesloten. Eenmaal thuis stopte haar interesse niet en breidde via aankopen op het internet haar verzameling gestaag uit.

Wij zijn haar dochter dankbaar dat zij de Ethiopische collectie bij ons heeft ondergebracht.

Het pronkstuk is een echte handgeschreven Ethiopische Bijbel. Deze gaat een prominente plaats krijgen in onze expositie. Belangstellenden kunnen deze expositie bezichtigen op doordeweekse dagen tijdens kantooruren.

Contactdag 2018

Wie de jeugd heeft...

Zaterdag 13 oktober is één van de schitterende nazomerdagen van 2018, maar ook de dag van onze jaarlijkse contactdag in De Koningshof op Urk. Velen hebben de moeite genomen om naar Urk af te reizen om te horen over het wel en wee van onze Stichting. Er worden stands opgebouwd, de koffie wordt klaargezet, de voorbereidingen voor de sprekers worden getroffen en om 10 uur is het zover.

We worden verwelkomd door Marja Visscher, die o.a. benoemt dat we langzaam aan toewerken naar verandering. Omdat onze club vanwege leeftijd krimpt. Onze ogen zijn gericht op de jeugd. Hier gaan we op inzetten de komende periode.

Onze voorzitter Willem Jan Wakker neemt het stokje over. Net terug uit Ethiopië kan hij ons positief nieuws over de bezochte projecten brengen. Wat fijn om te horen. Johannes Koffeman, die namens de Visserijcommissie ook mee was, neemt ons vervolgens via mooie beelden (veel groen vanwege het regenseizoen) mee op hun reis, waar verder nog Marchel Snoek van de commissie MSE aan deelnam.

Willem Jan heeft een bijzonder woord van dank voor Rennie Bies. Ruim 35 jaar is zij actief geweest voor de werkgroep Wolvega. En nu vindt ze het tijd om te stoppen. Zij wordt bedankt met warme woorden en een prachtig boeket bloemen.

De speciale gast vandaag is dhr. Mulugeta. Een oude bekende van ons. Al sinds jaar en dag werkt de Stichting met hem samen. We zijn zeer verheugd om hem in ons midden te hebben. Allereerst schetst hij een beeld van het huidige Ethiopië. En dat is een positief beeld. Met het aantreden van de nieuwe premier Abiye Ahmed in april dit jaar waait er een nieuwe wind door het land. Deze premier zet zich in voor vrede, zowel tussen de verschillende bevolkingsgroepen als tussen Ethiopië en Eritrea, maar ook met de andere buurlanden.

Rennie Bies wordt in het zonnetje gezet door de voorzitter.

Bij zijn aantreden heeft hij vele politieke gevangenen vrij gelaten. Ook wil hij de arme bevolking een stem geven. Hij voert onderwijsvernieuwingen door en hij bestrijdt corruptie. Allemaal positieve ontwikkelingen. Vervolgens vertelt dhr. Mulugeta ons over JeCCDO, de Ethiopische organisatie waar hij voor werkt en waar

wij al lange tijd mee samenwerken. JeCCDO is opgericht na de hongersnood in 1984, toen er veel kinderen wees waren geworden. Kwetsbare kinderen helpen en een toekomst bieden binnen de veiligheid van familie en de gemeenschap (community) is het doel van JeCCDO.

Ook het probleem van de bevolkingsgroei heeft de aandacht van JeCCDO, heeft Ethiopië nu 108 miljoen inwoners, in 2020 zullen dat er .. miljoen zijn. Daarom werken ze aan goede voorlichting m.b.t. gezinsplanning en benadrukken het belang van goed onderwijs. Na zijn lezing komt er een goede discussie op gang over dit onderwerp en andere zaken, waarbij gelukkig ook enige humor niet ontbreekt. Een indrukwekkende en leerzame presentatie.

Lekker neuzen bij de verschillende stands blijft een favoriete bezigheid tijdens de Contactdag.

De Contactdag wordt afgesloten met een heerlijke lunch. Bij vertrek krijgt elke bezoeker een presentje in de vorm van een boodschappentas met het logo van onze Stichting erop met daarin bloembollen geschonken door het bedrijf van Marchel Snoek. We kunnen allemaal weer geïnspireerd aan het werk voor onze naasten in Ethiopië. En met goede hoop dat de banden met Eritrea weer aangehaald kunnen worden komend jaar.

Nieuwe projecten

Bijna iedere maand komen er bij ISEE aanvragen binnen voor nieuwe projecten. Dit kunnen langlopende, maar ook hele kleine projecten zijn. Om een idee te geven wat er de laatste tijd aan projecten aangenomen is, onderstaand een selectie.

Schooltuintjes Sebetamit & Wotet Abay

Datum: 20-2-2018

Organisatie: Frances G. Cosco Foundation

Plaats: Sebetamit & Wotet Abay

Projectduur: drie jaar, 2018 t/m 2020

Kosten: 36.000 in drie jaar

Omschrijving: Deze twee scholen op het platteland gaan les geven in tuinbouw. Bijkomend voordeel is dat voor deze lessen in de buitenlucht geen lokalen nodig zijn zodat dit project de leerlingengroei opvangt. Na deze periode moet de opbrengsten en de kosten van de schooltuinen in evenwicht kunnen zijn.

Ondersteuning van arme boeren bij Dembi Dolo

Datum: 24-4-2018

Organisatie: Giovanni Zambrogno

Plaats: Dembi Dolo

Projectduur: Het project duurt twee jaar.

Kosten: € 11.900

Omschrijving: Een aantal boeren hebben wel land, maar zijn zo in de problemen geraakt dat ze hun boerenbedrijf niet meer kunnen uitoefenen. Het land brengt zo niks op. Ze worden twee jaar geholpen om hun bedrijf weer op gang te krijgen, zodat men ook weer zaaigeld en geld kan reserveren voor een volgend jaar.

Graanmolen in Karro

Datum: 24-4-2018

Organisatie: Giovanni Zambrogno

Plaats: Karro (bij Dembi Dolo)

Projectduur: Het project wordt in 2018 uitgevoerd.

Kosten: € 15.000

Omschrijving: In Karro is geen graanmolen. De bewoners moeten twee tot drie uur lopen naar de dichtstbijzijnde graanmolen. Die last komt terecht op de schouders van de vrouwen en de kinderen. Er is een licentie voor een graanmolen. Een aantal jongelui gaan dit exploiteren. De opbrengst is voldoende voor de lonen, lopende kosten, onderhoud en vervanging. Dit moet zo rendabel kunnen zijn zodat het hele bedrag aan ons terugbetaald kan worden in enkele jaren.

Firin basisschool in Finote Selam

Datum: 24-4-2018

Organisatie: Frances G. Cosco Foundation

Plaats: Finote Selam

Projectduur: Het project duurt drie jaar, 2018 t/m 2021.

Kosten: Het kost in totaal € 46.228, verdeeld over de drie jaar. Dit is slechts 30% van de totale kosten. Een andere organisatie betaalt ook 30% en de gemeenschap/ouders de resterende 40%.

Omschrijving: Finote Selam is erg gegroeid de laatste jaren. Aan de overkant van de rivier is de uitbreiding van de stad gerealiseerd. De enige brug is voor auto's, maar ook voetgangers moeten eroverheen, een te gevaarlijke plaats voor de kinderen. Er is al een schooltje gebouwd, maar die is veel te klein en te primitief. Het plan is om hier een volledige moderne school te bouwen.

Wasserette door gehandicapte vrouwen

Datum: 24-4-2018

Organisatie: SCDPA - Wasserette

Plaats: Bishoftu

Projectduur: Het project duurt één jaar.

Kosten: € 4.900 in totaal

Omschrijving: Een aantal gehandicapte dames zetten een kleine waterette op. Het eerste halfjaar is om op gang te komen, het tweede halfjaar moet bewezen worden dat de waterette duurzaam rendabel is en dat de dames daar ook een redelijk inkomen uithalen.

Kansarme kinderen op school

Datum: 24-4-2018

Organisatie: Giovanni Zambrogno

Plaats: Dembi Dolo

Projectduur: Het project duurt zes schooljaren, van 2018 tot 2025

Kosten: € 3.500 jaarlijks

Omschrijving: In 2017 hebben we de Abdi Gudina school geholpen met een toiletgebouw. De school loopt in de pas met andere scholen. In de wijk rond de school gaan veel

kinderen niet naar school. Twintig kinderen krijgen de kans om naar school te gaan.

Vier klaslokalen voor Sayimanaschool

Datum: 15-5-2018

Organisatie: Salu Self Help

Plaats: Kofele

Projectduur: De bouw duurt een half jaar, eind 2018 is de school klaar.

Kosten: € 25.000 eenmalig

Omschrijving: In 2012 was de Sayimanaschool ons jubileumproject. De school is nog niet af, er zijn nog vier lokalen. De bouw en inrichting kosten samen € 40.000. De Stichting draagt € 25.000 bij, mits de ouders de rest bijdragen. Dat betekent dat de school en de ouders de handen uit de mouwen moeten steken om het voor dit bedrag te kunnen realiseren.

Bouw van een school, grade 1 t/m 4

Datum: 17-7-2018

Organisatie: Fish For All

Plaats: Wariho

Projectduur: Het project duurt drie jaar, 2018 t/m 2021.

Kosten: De school kost in totaal €175.347

Hiervan draagt de gemeenschap 26%=€ 45,965 bij en de stichting de resterende 74%=€ 129,382, verdeeld over drie jaar.

Omschrijving: Wariho heeft geen school. Het is voor de kinderen een moeilijk begaanbaar pad van 8 of 9 kilometer om naar school te komen. De jongste kinderen gaan daarom niet naar school. Er is grote behoefte aan een school voor grade 1 t/m 4. Vanaf een jaar of 10 kunnen de kinderen wel die grote afstand lopen. Het gaat om 176 kinderen tot 9 jaar die nu niet naar school gaan.

Bovenstaande omschrijving van de projecten is natuurlijk veel te kort om een goed beeld te krijgen. Het kantoor van de Stichting beschikt over uitgebreide informatie.